

ע"פ 59386/08/20 - חברת קו צינור אילת אשקלון בע"מ, זאב צל נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ע"פ 59386-08-20 חברת קו צינור אילת אשקלון בע"מ ואח' נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני:

פני כבוד השופטת רז-לוי - אב"ד

כבוד השופט עדן

כבוד השופטת שלו

המערערים

1. חברת קו צינור אילת אשקלון בע"מ

2. זאב צל

ע"י ב"כ עוה"ד אריה ניגר ואבישי שדה

נגד

המשיבה

מדינת ישראל

ע"י ב"כ עו"ד יאיר הלר

מהות הערעור: ערעור על פסק דינו של בית משפט השלום באילת (כב' השופט אורינב) בת"פ 13283-03-15 נגד
הכרעת הדין מיום 30.01.2020 ונגד גזר הדין מיום 14.07.2020

פסק דין

השופט י. עדן

הערעור וכתב האישום המתוקן

1. זהו ערעור הנאשמת 1 והנאשם 2, על הכרעת הדין של בית משפט השלום באילת מיום 30.1.20 ועל גזר הדין
מיום 14.7.20 (כב' השופט ת. אורינב).

המערערים הורשעו לאחר שמיעת ראיות בעבירות של פגיעה בערך טבע מוגן לפי סעיפים 33(ג) ו- 57 לחוק גנים
לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח - 1998, ותקנה 3(א) לתקנות גנים לאומיים, שמורות
טבע ואתרי הלאום (איסור פגיעה בערכי טבע מוגנים), התשמ"ד - 1983, וסעיף 29 לחוק העונשין.

המערערת 1 הורשעה גם בהתאם לסעיף 23(א)(2) ו- 23(ב) לחוק העונשין.

המערערת 1 - חברת קו צינורות אילת אשקלון בע"מ ("קצא") הינה הנאשמת 1 בכתב האישום המתוקן, המערער 2
מר זאב צל ("צל") הינו הנאשם 2, ובכתב האישום המתוקן שני נאשמים נוספים - הנאשמת 3 מרינה דרומית דיורס

בע"מ ("מרינה"), והנאשם 4 מר אייל בר ציון ("בר ציון").

על פי כתב האישום המתוקן, קצאא מחזיקה, בין היתר, במזח הצפוני, המכונה מס' 1, של נמל הנפט באילת ("המזח"), צל היה בזמנים הרלבנטיים לכתב האישום מנהל בקצאא, מרינה היא חברה אשר עסקה בביצוע עבודות תת מימיות, ובר ציון היה בעליה ומנהלה של מרינה בזמנים הרלבנטיים.

במועד שאינו ידוע, עובר לתאריך 8.12.13, החליטה קצאא לבצע עבודות של הסרת מפגעים בנקודות קשירה של אוניות נפט - מכליות בנמל אילת, ולצורך כך אישרה את התקציב לביצוע העבודות.

לאחר אישור התקציב, ומתן אישור על כך לצל, יזם צל פניה למרינה לצורך התקשרות מחייבת לאור העובדה שמרינה ביצעה במהלך שנת 2011 עבודות דומות עבור קצאא בשטח הנמל.

צל ידע שביצוע עבודה זו כפוף לאישור המשיבה, רשות הטבע והגנים, בשל נזק צפוי לערכי טבע מוגנים, אך לא בדק או וידא עובר לביצוע, כי ניתן אישור מתאים מטעם המאשימה.

בתאריך 8.12.13 נחתמה ע"י קצאא הזמנת עבודה, לפיה התחייבה מרינה לבצע פירוק נקודות הקשירה של מכליות נפט במזח לרבות פירוק 14 כלונסאות פלדה אנכיים - ו- 2 אופקיים (להלן: "**העמודים**").

ההזמנה הועברה לקצאא ממרינה באישורו ובידיעתו של בר ציון, שלא וידא או פעל לקבלת אישור המאשימה לגבי נושא פגיעה בערכי טבע מוגנים, ולא פעל בתיאום עם המשיבה.

במהלך העבודות שביצעה מרינה עבור קצאא, מיום 5.1.14 ועד ליום 9.1.14, נחתכו 5 כלונסאות אשר נפלו לקרקעית הים.

כל העבודות נעשו בניהולו ובפיקוחו של בר ציון, שנכח במשך כל שעות העבודה, וכן הוא זה אשר תכנן את טכניקת העבודה והפינוי.

עבודות אלה, לרבות חיתוך הכלונסאות, גרמו לפגיעה קשה הן לערכי הטבע שגדלו על הכלונסאות הנזכרות, והן לשונית שנמצאת למרגלות אותן כלונסאות, בה נדרסו ונשברו אלמוגים רבים. חיתוך העמודים הביא גם לריקון העמודים מהחול הרב והאבנים הרבות שנמצאו בתוכם, שגלשו מטה וקברו תחתם אלמוגים רבים.

מומחה מטעם המאשימה מעריך כי נפגעו למעלה מ- 2,600 אלמוגים וכמות רבה יותר של בעלי חיים התלויים באלמוגים למחייתם, כגון דגים וחסרי חוליות אחרים, שנפגעו או מתו. הפגיעה כוללת כ- 665 אלמוגים גדולים שגילם

עשוי היה להגיע ל- 50 שנים ושיקומם ייערך שנים רבות.

אלמוגים הם ערכי טבע מוגנים, וכן נפגעו אלפי ערכי טבע מוגנים נוספים ביניהם דגים וחסרי חוליות.

העבודות האמורות בוצעו ע"י מרינה, על פי הוראת קצאא, ללא קבלת היתר מהמאשימה, ומבלי שצל ו/או בר ציון דאגו לתיאום עם המאשימה וקבלת האישור המתאים.

בשל הנזקים האמורים בוצעו 4 צלילות של נציגי המאשימה וגורמים נוספים במאמץ רב להציל חלק מערכי הטבע המוגנים שנפגעו.

כך על פי כתב האישום המתוקן.

הטענות המקדמיות והמענה לכתב האישום המתוקן

2. בתחילה, לאחר הגשת כתב האישום המקורי, הועלתה טענה מקדמית ע"י צל, לפיה כתב האישום המקורי אינו מגלה עבירה כנגדו, ובעקבותיה תוקן כתב האישום.

לאחר תיקון כתב האישום הועלתה שוב ע"י צל טענה מקדמית לפיה כתב האישום אינו מגלה עבירה כנגדו, טענתו התקבלה, בעקבות זאת הוגש ערעור (ע"פ 16-11-25689) בפסק הדין מיום 16.1.17 התקבל הערעור וההחלטה בוטלה.

בפסק הדין נקבע כי בעצם העובדה שפעולה של צל מבוצעת עבור תאגיד, אין כדי לשלול את אחריותו, יש לבחון את אחריותו האישית של צל מכוח מעשיו שלו, ובמסגרת זו יש לבחון את התקיימות יסודות העבירה המיוחסת לו, היסוד העובדתי והיסוד הנפשי, בהתייחס למעשיו שלו.

עוד נקבע כי בעובדות המפורטות בכתב האישום המתוקן, יש כדי הקמת אחריות מכוח סעיפי העבירה אשר יוחסו במסגרתו, ככל שיוכחו.

3. במענה לכתב האישום המתוקן כפרו המערערים במיוחס להם ונטען כי צל ניהל את אתר אילת עבור קצאא, וקצאא החליטה לבצע עבודות של הסרת מפגעים כמפורט בכתב האישום המתוקן.

קצאא וצל כפרו בכך שצל יזם פניה למרינה לצורך התקשרות מחייבת, ומנגד אישרו כי מרינה ביצעה במהלך שנת 2011 עבודות דומות עבור קצאא בשטח הנמל.

קצאא וצל לא כפרו בכך שהחברה מרינה נשכרה לביצוע העבודות, ולא כפרו בכך שבמהלך העבודות שביצעה מרינה עבור קצאא מיום 5.1.14 ועד ליום 9.1.14, נחתכו 5 כלונסאות אשר נפלו לקרקעית הים.

ביחס לנזק אשר פורט בכתב האישום המתוקן כאמור לעיל, בסעיפים 15-16, הודיעו הנאשמים קצאא וצל כי הם אינם כופרים בקיומו של הנזק.

קצאא וצל אישרו כי העבודות בוצעו ע"י החברה מרינה, אולם כפרו בכל שאר המיוחס להם כי העבודות בוצעו על פי הוראת קצאא, ללא קבלת היתר, וללא תיאום עם המאשימה וקבלת אישור מתאים.

הנאשמים 3 ו-4, מרינה ובר ציון, כפרו גם הם בחלק מהמיוחס להם בכתב האישום המתוקן, ולצד זאת אישרו כי בר ציון הינו המנהל של מרינה, הייתה פניה למרינה בעקבות עבודה קודמת שבוצעה על ידה בשנת 2011, הייתה התקשרות לביצוע העבודה כאמור בכתב האישום, נעשתה התקשרות בין החברות, ובדיעבד התברר כי אכן לא נעשה תיאום עם המאשימה, נחתכו 13 כלונסאות, ומתוכן 5 נפלו לקרקעית הים.

מרינה ובר ציון טענו כי המחלוקת הינה מי היה צריך לתאם מול המאשימה את ביצוע העבודות, מרינה או קצאא, ומה משמעות התיאום מבחינה סטטוטורית.

גם מרינה ובר ציון אישרו שנגרם נזק, אך טענו כי זה לא בהכרח הנזק המתואר.

הכרעת הדין

4. לאחר שמיעת ראיות, ניתנה הכרעת הדין, בה נקבע כי בית המשפט שוכנע, מעל לספק סביר, כי כל אחד מהנאשמים גיבש את היסוד העובדתי ואת היסוד הנפשי בעבירה של פגיעה בערכי טבע מוגן, והנאשמים הורשעו בעבירה שיוחסה להם בכתב האישום.

בהכרעת הדין נקבע כי נדרשה פניה לרשות הטבע והגנים טרם תחילת ביצוע העבודה, וכי האחריות לפנות ולקבל היתר לביצוע העבודות, או לוודא שנעשתה פניה וניתן היתר, מוטלת על כלל הנאשמים.

נקבע כי העבודות בוצעו בשטח של קצאא ואין חולק כי לצורך כניסה לשטח זה נדרש אישור מיוחד מהנאשם 2 - צל, לפני כל עבודה מהסוג של העבודות נושא כתב האישום, במשרדי קצאא התקיימה ישיבת בטיחות, ונדונו בה גם עניינים הקשורה לפגיעה הצפויה בערכי הטבע, כאשר ישיבה זו זומנה ע"י קצאא והשתתפו בה גם נציגי רשות טבע והגנים ונציגי הקבלן המבצע.

צל עצמו אישר כי לכל הפחות היה עליו לוודא כי נעשתה פניית דיווח לרשות הטבע והגנים טרם תחילת ביצוע העבודה, סמנכ"ל רגולציה אצל קצאא אישר בעדותו כי איש איכות הסביבה מטעם קצאא היה צריך לחוות דעתו על העבודות נושא כתב האישום, וקצאא הודתה כי ידעה שעליה לערב אנשי איכות הסביבה טרם ביצוע העבודות.

נקבע כי מהראיות הוכח כי גם אם קצאא לא ביצעה בפועל את עבודת חיתוך הכלונסאות, עדיין הייתה לה מעורבות משמעותית וישירה בביצוע העבודות, מה גם שהיא זו שהחליטה מי יבוא בשעריה, ועל כן מוטלת עליה האחריות לפנות לרשות הטבע והגנים ולדווח על העבודות המתוכננות, כפי שהיא אף עשתה בעבר, וכפי שהיא עושה בכל עבודה מסוכנת, ומשכך, היא נושאת באחריות לבצע פניה מקדימה לנציגי רשות הטבע והגנים.

נקבע כי הנאשמת 3 (מרינה), היא זו שביצעה באמצעות עובדיה, ובכלל זה הנאשם 4 (בר ציון) את העבודות המתוארות בכתב האישום, וכי גם אם בעבר במסגרת עבודה קודמת דומה אשר מרינה ביצעה עבור קצאא, הייתה זו קצאא שפעלה לבצע תיאום עם נציגי רשות הטבע והגנים, אין בכך כדי לפטור את מרינה מלפנות בעצמה לרשות הטבע והגנים ולדווח על העבודות.

נקבע כי הטעם לכך נעוץ בהוראת הזמנת העבודה אשר נחתמה בין מרינה לבין קצאא (ת/19) בה צוין מפורשות כי מרינה התחייבה למלא אחר כל החוקים התקנות והוראות הדין המתחייבים מביצוע העבודה המוזמנת.

נקבע כי צל, הנאשם 2, לא ביצע בפועל את העבודות אשר גרמו פיזית לפגיעה בערכי הטבע המוגנים, אך עם זאת, לצל מיוחסת עבירה של פגיעה בערך טבע מוגן, מכוח ביצוע בצוותא, תוך הפניה לסעיף 29 לחוק העונשין.

נקבע כי על פי המבחנים אשר נקבעו בפסיקה לסיווגו של מבצע עבירה כמבצע בצוותא, יש לסווג את צל כמבצע בצוותא של העבירה המיוחסת לו בכתב האישום.

נקבע כי לצל הייתה סמכות להחליט לבצע עבודה באמצעות קבלן, הוא השתמש בסמכותו זו, ובאמרתו בפני היחידה החוקרת, תיאר את מעורבותו בכך שלאחר קבלת החלטת קצאא להסיר את המפגע, הוא קיבל אישור תקציב לביצוע עבודות ויזם התקשרות עם מרינה אשר ביצעה בשנת 2011 עבודה אחרת בשטח קצאא, אותו סוג של עבודה.

נקבע כי צל הוא זה שקיבל את ההחלטה לבצע את העבודות נושא כתב האישום, והוא זה אשר יזם את ההתקשרות עם מרינה לצורך ביצוע, ויצר את המסגרת ההסכמית מול מרינה לצורך ביצוע העבודה, לאחר שקיבל אישור תקציבי לכך מהנהלת קצאא.

בהכרעת הדין נקבע כי בעדותו בבית המשפט השתנתה גרסת צל לעומת גרסתו שניתנה בפני היחידה החוקרת, ובית המשפט העדיף את הגרסה שנמסרה על ידי צל באמרתו הראשונה לפני היחידה החוקרת (ת/30).

זאת ועוד, נקבע כי גם מעדותו של עד ההגנה סמנכ"ל התפעול של קצאא, עולה כי המעורבות של צל לא הייתה פסיבית ולא התמצתה רק בביצוע שיחת טלפון עם נציג מרינה, אלא הייתה נרחבת ומשמעותית יותר, ותפקידו של צל היה לוודא שהקבלן שנבחר מצויד במפרט לביצוע העבודה, ולוודא כי הקבלן יוצא לבצע את העבודה.

נקבע כי מעורבות צל בביצוע העבודות ממקמת אותו במעגל הפנימי של מבצעי העבירה ומלמדת כי הייתה לו שליטה על מהלך ביצוע הדברים, וכי די בהחלטה שלו כדי למנוע את המשך ביצוע העבודות עד לקיומה של פגישת תיאום עם נציגי רשות הטבע והגנים, ופינוי האלמוגים מאזור ביצוע העבודות.

נקבע כי מעשיו של צל, אשר החליט על ביצוע העבודות, יזם את ההתקשרות ההסכמית עם מרינה לצורך ביצוען, אישר את כניסת הגורמים הרלבנטיים לשטחה של קצאא, ואף החליט במודע שלא לקבל אישור מקדים מרשות הטבע והגנים לביצוע העבודות, עולים כדי פגיעה בערכי טבע מוגנים.

נקבע כי הוכח שצל היה מודע לצורך בקבלת אישור מקדים מגורמי רשות הטבע והגנים לביצוע העבודות, כדי למזער את הנזק שעלול להיגרם לערכי טבע מוגנים, וגם היה מודע לכך שהעבודות הן בעלות פוטנציאל לפגיעה בערכי טבע מוגנים, וכמי שיזם את ההתקשרות עם מרינה לצורך ביצוע העבודות, צל גם היה מודע לכך שהוא פועל בצוותא עם אחרים.

מכל האמור, נקבע כי בעניינו של צל מתקיימים היסוד העובדתי והנפשי אשר בבסיס העבירה של פגיעה בערך טבע מוגן, אשר בוצעה יחד עם אחרים, וניתן להטיל עליו אחריות פלילית אישית וישירה לביצוע העבירה, הגם שפעל כאורגן בתאגיד.

ביחס לקצאא נקבע כי בעצם יצירת ההתקשרות ההסכמית בין קצאא לבין מרינה, יש כדי ללמד על תוכנית משותפת שעלולה להביא לפגיעה בערכי טבע.

קצאא היא זו שאישרה את התקציב לביצוע העבודה, היא זו שניסחה את הזמנת העבודה, והיא זו שחתמה על ההתקשרות ההסכמית עם מרינה לביצוע העבודות.

נקבע כי במעשים אלה המלמדים על מעורבות משמעותית בעבודות, ניתן לייחס לקצאא אחריות אישית וישירה לביצוע העבירה של פגיעה בערך טבע מוגן, וכמו כן, לאור תפקידו הבכיר של צל, ולאור הסמכויות המוקנות לו על פי נהלי קצאא, ניתן לייחס לקצאא אחריות על פי סעיף 23(ב) לחוק העונשין, מכוח מעשיו של צל.

מכל האמור, שוכנע בית המשפט כי גם קצאא עברה את העבירה של פגיעה בערך טבע מוגן.

גם ביחס למרינה ובר ציון, נקבע כי התגבשו יסודות ביצוע העבירות המיוחסות בכתב האישום המתוקן.

בר ציון היה מנהלה של מרינה, הוא אישר כי קבע את תוכנית העבודה של פירוק הכלונסאות, פיקח על העבודה, הדריך את העובדים האחרים כיצד לבצע את העבודה, ולעיתים אף צלל לתוך המים ונטל בעצמו חלק בעבודת חיתוך הכלונסאות, והוכח כי הוא ביצע בפועל את עבודות חיתוך הכלונסאות אשר פיזית גרמו לפגיעה בערכי טבע מוגנים.

ביחס למרינה, נקבע כי החברה חתומה על הזמנת העבודה לחיתוך הכלונסאות, והיא זו שביצעה בפועל, באמצעות עובדיה, ובאמצעות כלי העבודה השייכים לה, את העבודות אשר גרמו פיזית לפגיעה בערכי טבע מוגנים.

ביחס להיקף הפגיעה שנגרמה, לאחר בחינת עדויות וחוות דעת אשר הוגשה לבית המשפט, תמונות וסרטונים, ולצד זאת העדר חוות דעת נגדית, נקבע כי בית המשפט מקבל במלואן את מסקנותיו של המומחה ד"ר זבולוני ביחס להיקף הנזק כפי שפורט בחוות דעתו ת/13.

ולאור זאת, נקבע כי הוכח מעל לספק סביר, כי הנזק שנגרם לערכי הטבע המוגנים כתוצאה מהעבודות, הוא הנזק המתואר בכתב האישום.

בגזר הדין הוטלו על כל אחד מהמערערים קנס בסך 50,000 ₪ וחתימה על תחייבות בסך 30,000 ₪.

טענות המערערים

5. הערעור הינו על הכרעת הדין ועל גזר הדין.

לטענת המערערים הם אינם נושאים באחריות פלילית, ויש לזכותם מכל אשמה.

נטען כי לא התקיים במערערים היסוד הנפשי הדרוש, הם לא היו מודעים לכך שבמהלך ביצוע העבודות שנערכו בשטח קצאא צפויים להיפגע ערכי טבע מוגנים, וממילא לא ידעו כי פגיעה כאמור תבצע ללא היתר כדין, או כי בכלל נדרש היתר כדין לפגיעה, וכי החובה להצטייד בהיתר היתה מוטלת על חברת מרינה מכוח החוזה אשר נחתם בינה ובין קצאא, והמערערים לא היו מודעים לכך שמרינה אינה עומדת בחובותיה לפי החוזה.

נטען כי שגה בית המשפט בקביעתו כי קצאא וצל פעלו כמבצעים בצוותא עם מרינה ומנהלה בר ציון, בין המערערים למרינה לא נרקם קשר עברייני לביצוע עבירה, והמערערים נעדרו את היסוד הנפשי הנדרש להרשעתם.

ביחס לצל, נטען כי גם במקרה בו קצאא תורשע, יש לזכותו מהטעם שלא הוכחו יסודות העבירה כלפיו, חלקו במעשי קצאא נגזר מתפקידו בקצאא, מתוקפו פעל, וכי הוא יישם החלטות שנתקבלו בהנהלת קצאא, ללא כל שיקול דעת עצמאי בנושאים המכריעים.

נטען כי קצאא החלה בביצוע פרויקט רב שנתי של עבודות תחזוקה תת ימיות במזח 1 בנמל, העבודה כללה פירוק עמודים עשויים מתכת המקובעים לקרקע ובולטים מעל למים, המשמשים לקשירת כלי שיט במהלך עגינה, מצבם של העמודים היה כפי רע והם היוו סכנה למשתמשים בנמל, כמו גם לצוללנים, וביצוע עבודות התחזוקה היה בגדר הכרח בטיחותי.

נטען כי העבודות בפרויקט התחזוקה במזח 1, חולקו למספר מקטעים, המקטע הראשון בוצע בשנת 2011, והמקטע השני בשנת 2014.

נטען כי לקראת העבודה הראשונה בשנת 2011, כינס צל ישיבה ובה השתתפו בין היתר נציגי חברת מרינה ונציגי רשות הטבע והגנים, והעבודה הראשונה בוצעה בשנת 2011 בפיקוח אנשי רשות הטבע והגנים ועבדה ללא אירועים מיוחדים.

נטען כי העבודה השנייה, שהיא העבודה נושא כתב האישום, הייתה אמורה להיות זהה לעבודה הראשונה, מלבד העובדה שנועדה להסיר עמודים אחרים שטרם הוסרו בעבודה הראשונה, והעבודה השנייה בוצעה גם היא על ידי חברת מרינה, ונחתם בינה לבין קצאא חוזה חדש לפיו הקבלן מתחייב למלא אחר כל החוקים התקנות וכל דין המתחייבים מהעבודה המוזמנת.

קצאא מאשרת בהודעת הערעור כי העבודה השנייה בוצעה ע"י מרינה, תוך פגיעה באלמוגים, ללא שמרינה תיאמה את ביצוע העבודה עם רשות הטבע והגנים, ומבלי שמרינה וידאה כי קצאא ביצעה תיאום כזה.

קצאא העלתה טענות כנגד עבודה רשלנית של מרינה, אשר בפעולתה פגעה פגיעה יתרה באלמוגים.

נטען כי שתי העבודות, הראשונה בשנת 2011 והשנייה בשנת 2014, בוצעו ע"י מרינה בלבד, עובדי קצאא לא היו מעורבים בצורה ישירה בביצוע העבודות או בהכנות לקראתן, חלקה של קצאא בביצוע העבודה השנייה בשנת 2014 הסתכם בתיאום מראש של מועד ביצוע העבודות ואישור כניסתם של עובדי מרינה לתחומי השטח הימי שבאחריות קצאא, ועובדי קצאא העבירו לעובדי מרינה תדריכים כללים בנושאי בטיחות כללית בהתנהלות במתחם שביבשה, ותדריכים אלו לא עסקו כלל בביצוע העבודות התת ימיות, תחום המצוי במומחיותה הבלעדית של מרינה.

המערערים עותרים כי ערכאת הערעור תתערב בממצאים עובדתיים אשר נקבעו ע"י בית משפט השלום במקום בו ממצאי העובדה שנקבעו בבית משפט השלום, התבססו בעיקר על ראיות בכתב, ועל שיקולים בהיגיון ושכל ישר, וכי בית המשפט לא קבע בהכרעת הדין שמי מעדי ההגנה אינו אמין, או שעדותם בכללותה אינה סבירה, אלא סירב לקבל הסברים נקודתיים שלהם אשר לעיתים אף גובו בראיות בכתב.

נטען כי לפחות בכל הקשור במפרץ אילת, רשות הטבע והגנים כלל לא מנפקת היתרים לפגיעה בערכי טבע מוגנים, ובכל מקרה עובר לביצוע העבודות לא ניפקה כזה. נטען כי במקום זאת רשות הטבע והגנים דורשת כי עבודות הכרוכות

בפגיעה באלמוגים יתואמו עימה מראש, וגם מסגרת תיאום זו אינה ברורה ואינה סדורה.

נטען כי אף אם קצאא הייתה פונה לרשות הטבע והגנים עובר לביצוע העבודה השנייה, ככל הנראה לא היה ניתן לה היתר לפגיעה באלמוגים, משום שאין דרכה של רשות הטבע והגנים ליתן היתרים כלל, אלא לכל היותר היתה הרשות מפנה את האלמוגים מנקודת החיתוך, בעצמה.

נטען כי המערערים לא היו מודעים לחובה לערוך תיאום עם רשות הטבע והגנים, ועמימות ההתנהלות של הרשות בנושא עבודות העלולות לפגוע באלמוגים, השפיעה על יכולתם של המערערים להיות מודעים לקיומה, ולמערערים לא הייתה ידיעה בפועל בדבר הצורך לקבל היתר פגיעה באלמוגים, ואף הם לא חשבו שהיתר כאמור נדרש.

נטען כי פועל יוצא של אי מודעות המערערים למדיניות רשות הטבע והגנים הינה שהם סברו בכנות כי לא נדרש כלל היתר לביצוע העבודות, ובפרט לעבודה השנייה בשנת 2014, ומשכך הם טעו במצב משפטי ויש לזכותם מאשמה אף מטעם זה. בהקשר זה נטען כי מדיניות רשות הטבע והגנים בנושא מתן היתרי פגיעה באלמוגים אינה מעוגנת בכתב, יישום המדיניות אינו עקבי, לא ניתנים היתרים מפורשים על גבי מסמכים פורמאליים, אלא על פי התנהלות שבה פקחי רשות טבע והגנים או מבצעי העבודות מבצעים הסרה של אלמוגים טרם ביצוע העבודות, ואיש רשות הטבע והגנים לא ציין בשעתו בפני המערערים כי נדרש להם היתר לצורך פגיעה באלמוגים, ובפרט לא ציין כי יש ליידע אותו בדבר קיומן של המשך העבודות על מזח 1.

נטען כי השתלשלות האירועים יצרה אצל המערערים מצג מטעה לפיו אין דרישה חוקית להצטייד בהיתר לקיום העבודות, ולחילופין כי לא נדרש היתר להמשך קיומם.

נטען כי חובת קבלת ההיתר או "**התיאום**" רבצה על מרינה, והמערערים לא היו מודעים לכך שהיא לא עמדה בחובותיה, ופועלת ללא היתר.

נטען כי מרינה היא החברה המקצועית העוסקת בעבודות תת ימיות מזה כ- 20 שנה, והיא גם בעלת רקורד מוכח של שמירה על הסביבה ואף זוכה להערכה מצד רשות הטבע והגנים, ובחירת קצאא במרינה לביצוע עבודות הייתה בחירה ראויה בנסיבות העניין, ולא הייתה רשלנית או שגויה.

נטען כי על רקע חוסר ניסיונם והבנתם של קצאא ועובדיה בתחום העבודות התת הימיות, בולטות חובותיה המוגברות של מרינה ושל עובדיה.

נטען כי המערערים פעלו כשורה כשהסתמכו על מרינה ועל כן לא עברו כל עבירה פלילית, וכי קביעת בית המשפט כי המערערים חייבים היו לוודא קיומו של התיאום עם רשות הטבע והגנים, ובחירת קצאא במרינה, משמעותה הינה הטלת חובת פיקוח של קצאא על מרינה בקשר עם ביצוע העבודות ותיאומן, וקביעה זו אינה מבוססת משפטית, אינה מתיישבת עם היגיון בסיסי,

ויש מקום להתערב בה.

נטען כי לא הוכח ביצוע בצוותא של העבודות על ידי המערערים עם מרינה ומנהלה בר ציון.

נטען כי קביעת בית המשפט על כי צל מסר שתי גרסאות שונות שגויה, ויש להתערב בה.

עוד נטען כנגד אמרת אגב של בית משפט השלום, על כי הסיבה להימנעות המערערים מפניה לרשות הטבע והגנים בעבודות הינה כי הדבר היה כרוך בתשלום, ונטען כי לא מן הנמנע כי בקביעה זו היה חלק במסקנה של בית משפט השלום הן לעניין הכרעת הדין והן לעניין גזר הדין, ולא היה מקום להסיק לחובתו של נאשם מסקנות שמשמעותן הטלת דופי, על דרך השערה, תוך שבית המשפט מציין שהדבר לא הוכח ברמה הנדרשת.

ביחס לעונש, נטען כי לא ניתן משקל לחלקם המצומצם יחסית של המערערים בביצוע העבירה, ולא ניתן משקל לצורך לאבחן בין חברה לנושא משרה מטעמה, לעניין גובה הקנס, ועל כן יש להפחית משמעותית את הקנסות ואת גובה התחייבויות שהוטלו על המערערים.

נטען כי אחריותם של המערערים לנזק שנגרם מוגבלת, חלק קטן מהנזק נגרם בשל עצם חיתוך הכלונסאות ע"י מרינה, וחלק הארי נגרם כתוצאה מנפילת הכלונסאות תוך כדי ניסיון למשוך אותן מהמים, ונפילות אלו גרמו להתדרדרות כלונסאות על פני קרקעית הים, לפיזור חול ולשבירתם של אלמוגים רבים.

נטען כי בקביעה שהמערערים אחראים להרס כלל האלמוגים, לרבות אלמוגים שנפגעו בשל נפילת הכלונסאות שנחתכו, נפלה שגיאה, והנפילה נגרמה בשל עבודה רשלנית של מרינה, אשר המערערים לא צפו.

נטען כי מתחמי העונש ההולם שנקבעו אינם הולמים את אשמתם של המערערים, ויש לזקוף לזכותם שורת נסיבות מקלות - חלקם המצומצם של ביצוע העבירה, אחריותם לחלק מצומצם מהנזק שנגרם והעובדה שלא פעלו בכוונה תחילה לפגוע באלמוגים או לשם הפקת רווח.

נטען כי מתחם העונש ההולם בעניינה של קצאא הוא קנס בהיקף של 15-5 אלף ₪, ובעניינו של צל, קנס בהיקף של 10-2 אלף ₪.

נטען כי לא היה מקום לקבוע את עונשם של המערערים בחלק העליון של המתחם, והנסיבה היחידה שבית המשפט מצא לחובתם של המערערים היא העובדה שלא נטלו אחריות מלאה על מעשיהם והטילו את האחריות איש על רעהו.

נטען כי הפחתת עונשים של המערערים מתחייבת גם מכוח עקרון אחדות הענישה, והענישה אינה פרופורציונלית ביחס

לעונשם של מרינה ובר ציון, המעורבים העיקרים בפרשה.

מכל האמור, התבקש לזכות את המערערים מכל אשמה, ולחילופין להפחית באופן משמעותי בקנסות שהוטלו על המערערים.

טענות המשיבה

6. לטענת המשיבה צל היה מודע לפעולות של רשות הטבע והגנים בשנת 2011, ויש לדחות את הטענות על כך שלא הייתה ידיעה על מעורבות הרשות בשנת 2011.

נטען כי הפעילות של רשות הטבע והגנים בשנת 2011 לטפל בערכי הטבע לפני תחילת העבודות הינה התנהלות בעלת היגיון רב, ואלו אנשי מקצוע אשר פעלו למזער כל נזק מבעוד מועד, ולאחר שסיימו הודיעו לקצאא כי ניתן להתחיל בעבודות, וזו התנהלות של שכל ישר.

ביחס למעורבותו של צל, מפנים ב"כ המאשימה לדברי המנכ"ל אשר הגדיר את צל כ"מוציא לפועל", ונטען כי זו הגדרה מחייבת המבטאת את המחויבות שלו באירוע זה.

נטען כי צל היה בדרג של סמנכ"ל, וכי בישיבה מיום 24.10.13 (נ/2), שהינה הישיבה בה התקבלה החלטת קצאא על ביצוע העבודות, נכח צל, ובישיבה זו דנו בנושאים אלו.

נטען כי לאור נוכחות צל בישיבת ההנהלה אשר דנה בתקציב, הוא אינו גורם מקומי אשר מקבל הנחיות מלמעלה.

נטען כי בית משפט השלום דייק בקביעתו בסעיף 69 להכרעת הדין, כי לצל הייתה סמכות להחליט.

נטען כי צל אינו בעל הסמכות לתקצב, ואינו בעל הסמכות להוציא לפועל את כלל העבודה, אך הוא גורם מקומי אשר צריך להחליט לבצע את העבודה. הוא אינו הסמכות הבלעדית אך הוא המוציא לפועל של המפרט כדברי המנכ"ל.

ביחס לענישה, נטען כי העונש שנקבע הינו ראוי ומידתי, ואינו בגדר רמת הקנס המקסימאלי ועומד בסדרי גודל של הקנס שהוטל בעניין אחר.

נטען כי היקף הנזק מאוד משמעותי, והעונש נכון וראוי, והתבקש שלא להתערב בו.

דין והכרעה

7. לאחר בחינת הכרעת הדין וגזר הדין, והמסכת אשר באה בפני בית משפט השלום, ולאחר שנשקלו טענות הצדדים, המסקנה היא כי דין הערעור, על שני חלקיו, להידחות.

אין מחלוקת כי לא התקבל היתר לביצוע העבודות. כך גם אין מחלוקת על פגיעה בערכי טבע מוגנים.

ביחס לפגיעה, הייתה מחלוקת ביחס להיקפה, ואולם אין מדובר במחלוקת של ממש, וביחס להיקף הפגיעה אין ראיות אשר יש בהן לסתור את חוות הדעת והנתונים אשר באו בפני בית משפט השלום מטעם המאשימה.

כך, גם אין מחלוקת כי מרינה ביצעה את העבודות, לבקשת קצאא ועבורה, וקצאא התקשרה עימה בהסכם לביצוען.

למעשה קצאא היא המבצעת של העבודות באמצעות מרינה, קצאא היא המחזיקה במקום, היא זו שביקשה ממרינה לבצע את העבודות, והיא זו שהעבודות בוצעו עבורה.

צל הוא אשר פעל אל מול מרינה, הוא אשר בפועל יזם את הפניה למרינה, והוא זה אשר פעל עבור ובשם קצאא לביצוע והוצאה אל הפועל של החלטת קצאא לבצע את העבודות.

בהינתן האמור לעיל, אין אלא לקבוע כי אין ממש בטענות ההגנה שהועלו על ידי קצאא וצל, ויש להוסיף כי טענות אלו ברובן הגדול, טוב היה לו לא נשמעו כלל.

כך, טענתה של קצאא וטענתו של צל על כי הם לא היו מודעים לקיומם של אלמוגים באתר העבודה, ולאפשרות שייפגעו אלמוגים, הינה טענה אשר קיים קושי ליתן לה משקל משקצאא מחזיקה בחוף ים במקום זה נמל אילת, וצל פועל מטעמה במקום המוחזק על ידי קצאא, ובשנת 2011, כשלוש שנים לפני ביצוע העבודות נשוא כתב האישום, פעל ביחס לביצוע העבודות הקודמות, בשטח הנמל.

אמירה של קצאא ושל צל על אי ידיעה כי עבודות להסרת כלונסאות בחוף הים במקום זה, אילת, יכול ויפגעו בערכי טבע מוגנים, ואמירתם כי **"לא היו מודעים לקיומם של אלמוגים באתר העבודה, אלא אפשרות שיפגעו אלמוגים"**, טוב היה לו לא נשמעה כלל, ויש לדחותה מכל וכל, הן לאור כך שהם המחזיקים במקום, והם אלו אשר מכירים אותו יותר מכל אחד אחר, והן לאור כך ששלוש שנים קודם לכן, בוצעו עבודות דומות בסמוך, גם כן על ידי קצאא, ואנשי רשות הטבע והגנים פעלו לצורך מניעת פגיעה באלמוגים שם.

סבורני, כי העלאת טענה שכזו ע"י המחזיק במקום, וע"י מי שפועל מטעמו במקום, איננה רק מופרכת על פניה אלא

שגם משליכה היא על השאלה אם ניתן לתת אמון בשורת הטענות הנוספות המועלות.

הישמע כי קצאא והפועלים מטעמה אינם יודעים כי במקום זה, חוף הים של אילת, קיימים אלמוגים? הישמע כי קצאא והפועלים מטעמה אינם יודעים כי בהסרת הכלונסאות הנטועות במים יכול ויפגעו האלמוגים?

מצאתי לנכון להתחיל את פרק המסקנות בדברים אלו, שכן לא בכל יום נתקלים אנו בטענות כה חסרות בסיס והיגיון.

קצאא, הגוף אשר מחזיק במקום, ואשר מנהל אותו, מתפעל אותו, מקיים בו מתקנים, ומנהל בו פעילות ימית, מבקשת למעשה מבית משפט השלום ומבית משפט זה, כי יינתן אמון בטענה כי היא והפועלים מטעמה כלל לא יודעים שקיימים במקום אלמוגים.

בקשה זו תמוהה, לשון המעטה, ויש לדחותה מכל וכל, לא רק בשל העדר הגיונה, אלא גם בשל כך ששנים ספורות קודם לכן מבוצעות עבודות דומות על ידי קצאא, ורשות הטבע והגנים מבצעת פעולות למניעת פגיעה באלמוגים שם.

סעיף 33(ג) לחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח - 1998 ("חוק גנים לאומיים") קובע: "לא יפגע אדם בערך טבע מוגן, אלא בהיתר כללי ומיוחד מאת המנהל".

תקנה 3(א) לתקנות גנים לאומיים, שמורות טבע ואתרי הלאום (איסור פגיעה בערכי טבע מוגנים), התשמ"ד - 1983 קובעת:

"לא יפגע אדם בערך טבע מוגן, אלא לפי היתר מאת המנהל".

בעבודות אשר בוצעו נפגעו ערכי טבע מוגנים.

תחילה לטענות בדבר מצג מטעה שיצרה רשות הטבע והגנים ועמימות התנהלות הרשות - רשות הטבע והגנים לא יצרה כל מצג מטעה להעדר דרישה חוקית. אין כל צורך בנוהל כתוב להנפקת היתרים. לא הייתה כלל פניה לרשות הטבע והגנים, ולפיכך, אין ממש בטענה בדבר הטעיה.

גם כאן מועלית על ידי קצאא טענה שטוב היה לו לא נשמעה, שכן שלוש שנים קודם לכן עבודות במקום סמוך מבוצעות על ידי קצאא תוך מעורבות רשות הטבע והגנים.

העבודות נשוא כתב האישום, אינן עבודות המשך של העבודות בשנת 2011, אלא עבודות אחרות. מעבר לחזקה בדבר ידיעת החוק, הרי שהמערערים ידעו עוד מהעבודות בשנת 2011 כי נדרש היתר.

אשר לטענה כי רשות הטבע והגנים אינה מנפקת היתרים אלא הרשות עצמה פועלת להסרת האלמוגים מהמקום לפני העבודות - אין בטענה זו כדי לגרוע במאומה מחובת ההיתר כאשר מבוצעת עבודה אשר יש בה פגיעה בערכי הטבע המוגנים. העובדה שרשות הטבע והגנים פועלת בעצמה או באמצעות אחרים, מראש כדי למנוע את הפגיעה, אינה מונעת מאומה מהחובה הקבועה בדין, כי כאשר מבוצעת עבודה הפוגעת באלמוגים, יש צורך בהיתר כדין.

כפועל יוצא מכך שרשות הטבע והגנים מבצעת הסרה בעצמה של האלמוגים, כטענת המערערים, הדבר מונע את הפגיעה באלמוגים, ולפיכך, משאין פגיעה אין צורך בהיתר. ואולם כאשר יש פגיעה מחויב היה לקבל היתר.

העובדה שרשות הטבע והגנים פועלת בטרם מבוצעות עבודות, למניעת פגיעה, אין בה כדי לשלול את האיסור לפגוע בערכי טבע מוגנים, ללא היתר כדין.

החוק אוסר פגיעה בערכי טבע מוגנים, וקובע עבירה פלילית לפגיעה שכזו, כאשר היא מבוצעת ללא היתר. לא היה היתר, וקצאא היא המבצעת של העבודות, באמצעות אחר.

משנקבע כי ביצוע מעשה ללא היתר הינו עבירה, הרי שהמבצע אחראי בפלילים, כאשר לא קיים היתר, גם אם מתקשר הוא בהסכם עם אחר שזה יקבל את ההיתר.

טענתה של קצאא לאי צורך בהיתר מחד, ומנגד לכך שחברת מרינה הייתה צריכה להוציא את ההיתר, הינה בבחינת תתרי דסתר, והינה טענה עובדתית הכוללת שתי חלופות הסותרות זו את זו.

השאלה אינה האם המערערים היו חייבים לוודא, בנוסף למרינה, את התיאום עם רשות הטבע והגנים. השאלה בסיסית יותר - משקצאא ומרינה הם בבחינת מבצעים בצוותא חדא, הם וצל ובר ציון, הרי שנכנסים אנו לרישא של הוראת סעיף 33(ג) לחוק שמורות הטבע, הקובע כי לא יפגע אדם בערך טבע מוגן.

הפוגע הינם קצאא וצל, בצוותא חדא עם מרינה ובר ציון. כל אחד מהם הינו בבחינת הפוגע, ולפיכך, כל אחד מהם מבצע את העבירה בהעדר היתר כאמור, בחלקו השני של סעיף 33(ג).

מכל מקום, לא ניתן באמצעות עריכת חוזה, להסיר את האחריות לקבלת היתר, ולשלול את המשמעות האופרטיבית של פגיעה בערכי טבע מוגנים בלא שהתקבל היתר. משמעות שהינה הטלת אחריות פלילית על המבצע.

כאמור בפסק הדין בערעור שהוגש על ההחלטה למחיקת הנאשם 2 מכתב האישום (ע"פ 25689-11-16 - מחוזי באר שבע (16.1.2017)), העובדה שהמבצע בפועל של עבודות אשר גרמו פיזית לפגיעה בערך טבע מוגן הינו גורם אחר, אין בה כדי לגרוע או לבטל אחריות של מזמין העבודות והפועל מטעם מזמין העבודות.

מבצע עבירה אינו יכול, באמצעות התקשרות חוזית, להסיר מעליו את האחריות המוטלת עליו בהוראה הפלילית הרלבנטית. כך, המבצע פגיעה בערך טבע מוגן, אינו יכול לפטור עצמו מאחריות פלילית בטענה כי התקשר בהסכם עם גורם אחר, לקבלת ההיתר. מחובתו של הפוגע שלא לפגוע בערך הטבע המוגן, ואם מתכוון הוא לבצע עבודת הריסה או פעילות כלשהי אשר יש בה כדי פגיעה בערך טבע מוגן, הרי שמחובתו שלו על פי הדין לוודא תחילה קיומו של היתר.

כך גם אין ממש בטענה בדבר טעות או העדר היסוד הנפשי, וזאת בהסתמך על טענה להעדר נוהל בכתב להוצאת היתר. היתר לא הוצא, ופגיעה נעשתה. אלו העובדות הרלבנטיות.

יתירה מכך, המערערת והמערער היו מודעים לאפשרות של פגיעה באלמוגים. משכך מתקיים בהם היסוד הנפשי של מודעות ליסודות של העבירה על כל המשתמע מכך, ומתקיימת הדרישה של מחשבה פלילית.

משמבצע אדם עבודה אשר הוא מודע לכך שכפועל יוצא מביצועה יכול ויפגעו ערכי טבע מוגנים, הרי שמודעות זו מקימה את היסוד הנפשי הנדרש.

יש לדחות את הטענה כי כפועל יוצא מקביעת בית המשפט המשמעות היא שמוטלת חובת פיקוח על המערערים. על המערערים חל איסור לפגוע בערך טבע מוגן. העמדת הדברים על חובת פיקוח על קבלן, יש בה כדי הצגת המסגרת העובדתית באופן שאינו מדויק. המערערים הינם מבצעים בצוותא חדא של פגיעה בערך טבע מוגן. פגיעה שנאסרה בדין. משמבצעים הם פגיעה שכזו, הרי שבהעדר היתר מהווה הפגיעה עבירה.

ככל שטוענים המערערים כי על מרינה הייתה החובה לקבל את ההיתר (טענה אשר כאמור עומדת בסתירה לטענתם העובדתית האחרת על כי לא היה צורך בקבלת היתר), הרי שהמערערים יכולים היו למנוע כל התחלה של ביצוע העבודות, ואף למנוע כניסה של עובדים וכלי עבודה מטעם חברת מרינה אל השטח המוחזק ע"י קצאא, כל עוד לא קיים היתר והם לא עשו כן. אין מדובר בפיקוח על מרינה, אלא מדובר בכך שמבצע עבודה הפוגעת בערכי טבע (המערערים) ידאג, מראש, לפני ביצוע העבודה, כי קיבל היתר אשר יאפשר לו לבצע את העבודה, שכן בעבודה זו יש פגיעה האסורה בדין, ללא קיומו של היתר.

מזמין העבודה הוא בבחינת מבצעה, ואחריותו אינה פחותה במאומה מקבלן ששכר לצורך ביצועה.

אין אלא לקבוע כי מסקנת בית משפט השלום כי לקצאא מעורבות משמעותית וישירה בביצוע העבודות הינה מבוססת ומעוגנת בראיות, ואף בעובדות שאין בהן מחלוקת. קצאא היא המזמינה של העבודה אשר מבוצעת בשטח אשר הגישה היחידה בו נתונה לקצאא.

כך גם יש לדחות את הטענות ביחס למעמדו ופעולתו של צל - הוא אשר היה בעל הסמכות להחליט לבצע את העבודות, כפי קביעת בית המשפט, הוא יזם את ההתקשרות עם חברת מרינה, והוא האחראי מטעם קצאא על המקום.

קביעותיו של בית המשפט מעוגנות בדבריו של צל עצמו במסגרת חקירתו ברשות הטבע והגנים (ת/30), שם אמר צל את הדברים הבאים:

"במסגרת עבודות שאנחנו מבצעים בנמל, כל המפעל (המילה אינה ברורה ונכתבה בכתב יד) של קצאא באילת כולל אחריות על השטח הימי והיבשתי וכל רצועת הים והחוף ... כל השטח מגודר ואין כניסה לתוכו אלא לצורכי עבודה באישור שלי בלבד". (ת/30 ש' 5-1).

הנה כי כן צל מציג עצמו כמי שהוא עצמו המאשר של כל כניסה לצורכי עבודה.

עוד אומר צל בהודעתו ת/30 את הדברים הבאים:

"לאחר ההחלטה בקצאא להסיר את המפגע, שאותה אני קיבלתי, קיבלתי אישור תקציב לביצוע העבודות ויזמתי התקשרות עם חברת מרינה דיוורס שביצע בשנת 2011 עבודה אחרת בדולפין אחר בשטח קצאא, אותו סוג של עבודה. לצורך ההתקשרות אז היה תיאום מלא עם נציגי רט"ג שאישרו את העבודה לאחר פינוי והסרת האלמוגים במתקן הצפוני בשנת 2011" (ת/30 ש' 19-13).

דברים אלה מעידים על כך שצל הוא הגורם האחראי מטעם קצאא, והוא זה אשר מבצע בפועל, ומוציא אל הפועל את ההחלטה לבצע את העבודות, הוא זה שיוזם את ההתקשרות, והוא זה שמוסמך לאפשר כניסה, והוא גם מציין את העבודות הקודמות שבוצעו בתיאום עם נציגי רשות הטבע והגנים לאחר שאלו פינו והסירו אלמוגים לפני שבוצעו העבודות בשנת 2011.

צל מאשר כי ידע שמבוצעות העבודות בפועל על ידי מרינה (ת/30 ש' 34-32).

די באמור לעיל, כדי להביא למסקנה כי צל, במעשיו הוא גורם מרכזי בביצוע עבודות אשר פגעו בערכי טבע מוגנים.

על מעשיו ותפקידו של צל למדים אנו לא רק מדבריו שלו, אלא גם מדברי מר יצחק לוי, סמנכ"ל תפעול בחברת קצאא בזמנים הרלבנטיים, אשר העיד ביחס לצל שהוא:

"מוציא לפועל כפי שנקבע בדפי החברה והתקציב שנקבע". (פרו' 18.7.19 עמ' 83 ש' 3).

העד נשאל ביחס לתפקידו של צל:

"ש. תאשר לי שגם אמרת וייחדת את זה שגם זה בגזרה של הפעילות מול הקבלן, זו האחריות שלו".

והוא משיב: "ת. אם זה בלאשר לקבלן להתחיל לעבוד ולתאם את הכניסה שלו למתקן, לאשר לו את האנשים, וכן הלאה. אם צריך לעשות תיאומים נוספים זה לא באחריות הזו". (פרו' עמ' 18.7.19 שו' 3-6).

הדברים מביאים למסקנה כי צל הוא מבצע, באופן ישיר, יחד עם מרינה ובר ציון של העבודות אשר הביאו לפגיעה בערכי הטבע המוגנים, והוא בבחינת המבצע הישיר של היסוד העובדתי בעבירות המיוחסות לו, יחד עם אחרים.

המודעות של צל לקיומם של אלמוגים ולאפשרות הפגיעה בהם, לצד ביצוע של היסוד העובדתי על ידו, מביא למסקנה כי התקיימו בעניינו כל יסודות העבירות המיוחסות לו.

בית משפט השלום התייחס לצל ולקצאא כמבצעים בצוותא חדא של הפגיעה בערכי הטבע המוגנים יחד עם מרינה ובר ציון. כאמור, צל, וכפועל יוצא מכך קצאא, הינם בבחינת מבצעים ישירים, אך יש לקבל גם את המסקנה כי אף מכוח ביצוע בצוותא חדא, לפי סעיף 29(ב) לחוק העונשין יש לראות בצל ובקצאא כמבצעים של העבירות. צל, קצאא, מרינה ובר ציון, הינם בבחינת מבצעים יחדיו, העובדה כי הפגיעה הפיזית בוצעה על ידי מי הפועלים מטעם מרינה, אינה משנה עובדה זו.

אין מחלוקת כי קצאא התקשרה עם מרינה לביצוע העבודות אשר גרמו לפגיעה בערכי הטבע המוגנים, ודי בכך כדי להביא למסקנה כי היא המבצע הישיר במעורבות ישירה ומרכזית בביצוע העבודות הפוגעות בערכי טבע מוגנים.

אחריות קצאא קמה הן מכוח העדר מחלוקת שהיא זו אשר התקשרה בהסכם לביצוע העבודות הפוגעות בערכי טבע מוגנים, והן מכוח ייחוס מעשיו והיסוד הנפשי של צל, לתאגיד קצאא, מכוח סעיף 23(א)(2) לחוק העונשין.

אחריות תאגיד יכולה לקום מכוח הוראה ישירה בחיקוק או מכוח הוראת סעיף 23(א) לחוק העונשין.

סעיף 23(א) לחוק העונשין קובע:

"(א) תאגיד יישא באחריות פלילית -

(1) לפי סעיף 22, כשהעבירה נעברה על-ידי אדם במהלך מילוי תפקידו בתאגיד;

(2) לעבירה המצריכה הוכחת מחשבה פלילית או רשלנות, אם, בנסיבות הענין ולאור תפקידו של האדם, סמכותו ואחריותו בניהול עניני התאגיד, יש לראות במעשה שבו עבר את העבירה, ובמחשבתו הפלילית או ברשלנותו, את מעשהו, ומחשבתו או רשלנותו, של התאגיד.

(ב) בעבירה שנעברה במחדל, כאשר חובת העשיה מוטלת במישרין על התאגיד, אין נפקה מינה אם ניתן לייחס את העבירה גם לבעל תפקיד פלוני בתאגיד, אם לאו".

בענייננו הסעיפים הרלבנטיים הם 23(א)(2) לחוק העונשין, ו- 23(ב).

לאור תפקידו של צל כאחראי על המקום וכמוציא אל הפועל של העבודות במקום, הרי שיש לראות במעשיו וביסוד הנפשי שלו, אשר עולה כדי היסוד הנפשי הנדרש של מחשבה פלילית, כמעשיו ומחשבתו של התאגיד קצאא, כאמור בסעיף 23(א)(2) לחוק העונשין.

צל הינו בבחינת מי אשר מקיים את התנאים בסעיף 23(א)(2) להטלת האחריות הפלילית על קצאא.

אין מדובר במחדל אלא במעשה, אך למעלה מן הצורך יוסף כי גם מכוח סעיף 23(ב) לחוק העונשין ניתן היה ללמוד על אחריות קצאא. ככל והטענה הינה למחדל באי קבלת ההיתר, הרי שהחובה לקבל את ההיתר מוטלת במישורין על קצאא כמבצעת של הפעולות אשר מביאות לפגיעה בערכי הטבע המוגנים.

יש לדחות את העתירה של המערערים להתערבות בקביעות עובדתיות של בית משפט השלום.

אין כל מקום לכך, קביעותיו של בית משפט השלום בראיות שבאו בפניו. אין אלא לקבוע כי יש לאמץ את הקביעות העובדתיות הללו לאחר שנבחנות הראיות.

בהקשר זה אין צורך להידרש לכלל לפיו התערבות ערכאת הערעור בקביעות עובדתיות שמורה למקרים חריגים, שכן המסקנה היא שהראיות מובילות לאותן מסקנות עובדתיות ולאותן קביעות של בית משפט השלום.

מכל האמור, קביעת בית משפט השלום כי התגבשו ביחס למערערים, קצאא וצל, היסוד העובדתי והיסוד הנפשי בעבירות המיוחסות להם, מבוססת בראיות שבאו בפניו ובדין.

לאור כל האמור, יש לדחות את הערעור על הכרעת הדין.

8. אשר לערעור על גזר הדין - בגזר הדין הוטלו על המערערים קנסות וחתימה על התחייבויות - על כל אחד מהמערערים, קצאא וצל, קנס בסך 50,000 ₪, וחתימה על התחייבות בסך 30,000 ₪.

בחינת היקף הנזקים להם גרמו קצאא וצל במעשיהם מביאה למסקנה כי הענישה הינה מקלה ביותר וודאי שאין בה כדי ענישה בעלת חומרה בה על ערכאת הערעור להתערב.

כפי קביעות בית משפט השלום, הוכחו מעל לספק סביר הנזקים אשר פורטו בכתב האישום.

מדובר בפגיעה ביותר מ- 2,600 אלמוגים, בכמות רבה של בעלי חיים התלויים באלמוגים למחייתם, כגון דגים וחסרי חוליות אחרים שנפגעו או מתו, לרבות 665 אלמוגים שגילם היה עשוי להגיע ל- 50 שנים, ושיקומם יערך שנים רבות.

היקף שכזה של פגיעה בערכי טבע מוגנים, מחייב ענישה משמעותית אשר תבטא את הצורך בהתרעה ובגמול.

עיון בחוות הדעת אשר הוגשה מטעם המאשימה בבית משפט השלום (ת/13), חוות דעת מומחה של ד"ר אסף זבולוני, מביא למסקנה כי מדובר בפגיעה רחבת היקף.

בחוות דעתו מציין המומחה:

"חשוב לציין כי הנזק שנגרם הוא חמור ביותר, מכיוון שעבודות אלו נעשו בסביבה מאוד רגישה וצפופה בערכי טבע מוגנים שחלקם נדירים באזורנו".

קנסות וחתימה על התחייבויות בשיעורים שנגזרו, הינם לטעמי אף נמוכים משמעותית מאלו אשר יש להטיל בהיקף כה נרחב של פגיעה בערכי טבע מוגנים.

המערערים הינם המבצעים העיקריים והישירים, בצוותא חדא עם אחרים, של הפגיעה, ויש לדחות את הטענות שהועלו ביחס לכך שאחריותם מוגבלת.

אם לא די בכך, הרי שהמערערים אינם נוטלים אחריות למעשים שבוצעו על ידם.

בכל אלו יש להביא למסקנה כי המענה העונשי הראוי להתנהלות אשר פגעה בערכי טבע מוגנים ונדירים במקום שבו בוצעו, מחייב היה ענישה מחמירה יותר באופן משמעותי, משכך יש לדחות גם את הערעור על גזר הדין.

9. אשר על כן, דין הערעור, על כל חלקיו, להידחות.

יואל עדן, שופט

השופטת יעל רז לוי, אב"ד

קראתי את חוות דעתו המקיפה והמנומקת היטב של חברי כב' השופט עדן ואני מצטרפת לכל האמור בה.

יעל רז-לוי, שופטת

השופטת גילת שלו

מצטרפת ומסכימה לכל האמור.

גילת שלו, שופטת

לפיכך הוחלט כאמור בחוות דעתו של כב' השופט עדן לדחות את הערעור, הן בנוגע להכרעת הדין והן בנוגע לגזר הדין.

ניתן היום, כ"ח טבת תשפ"א, 12 ינואר 2021, במעמד ב"כ
המשיבה .

גילת שלו, שופטת

יואל עדן, שופט

יעל רז לוי, שופטת